

Kort om Senter mot etnisk diskriminering (SMED):

- SMED ble opprettet i 1998 som et statlig kontor.
- Senterets medarbeidere gir rettshjelp til enkeltpersoner som utsettes for diskriminering på grunnlag av trosbekjennelse, hudfarge og nasjonal/etnisk opprinnelse.
- Senteret gir juridisk råd og veiledning.
- Senteret dokumenterer art og omfang av diskriminering i Norge.
- Senteret fremmer forslag til tiltak og jobber forebyggende.
- Senteret samarbeider med andre parter.
- Senterets virksomhet er landsdekkende.

Oppgaver

Senterets tre oppgaver – rettshjelp, dokumentasjon og påvirkning – er oppgaver som henger nøye sammen. Det er nyttig å bruke både rettshjelpsarbeid og andre kunnskapskilder, for å belyse hvordan diskriminering arter seg, og for å foreslå endringer og forbedringer.

Styrets sammensetning

Kommunal- og regionalministeren oppnevnte i september 2002 et nytt styre for Senter mot etnisk diskriminering for en periode på to år. Styresammensetningen var dermed uendret i 2003.

Styret

1. Berit Reiss-Andersen (leder), advokat, Oslo
2. Aamir Javed Sheikh (nestleder), Bystyremedlem, Oslo
3. Beate Gangås, politimester, Oslo
4. Lamisi Gurah, leder, Oslo
5. Marvin Wiseth, konserndirektør, Trondheim
6. Ellen Katrine Hætta, politiadvokat, Kirkenes
7. Charles Orecaoghene Obaro, Stavanger
8. Sunil Loona, Høyskolerådgiver, Oslo

Varamedlemmer:

9. Helen Oddveig Bjørnøy, Kirkens bymisjon, Oslo
10. Sissel Wilhelmine Daabous, Miljøterapeut, Kristiansand (har trukket seg fra styret)
11. Abdi Daha Mohammed, Lærer, Skien

Økonomi

SMED fikk i alt bevilget kr 6.605.000,- i 2003. Litt over halvparten ble brukt til lønnsutgifter. Senteret bevilget kr 175.000,- til dekning av advokatutgifter. Resten av midlene ble brukt til drift av virksomheten, produksjon og formidling av informasjon.

Bemanning

Senteret var bemannet med ti personer: en daglig leder, fire jurister, tre samfunnsvitere og en sekretær. I tillegg jobbet to jusstudenter i deltidsstillinger, den ene bare på høsten. Juristene yter rettshjelp. Samfunnsviterne arbeider med dokumentasjon. Alle har i tillegg utadrettede oppgaver og ansvar for å utvikle spesielle fagområder.

Senter mot etnisk diskriminering lik behandling • lik mulighet • lik rett

Skriv til oss! Besøk oss! Ring oss!

Senter mot etnisk diskriminering (SMED)

Postadresse:
Postboks 677 Sentrum
NO-0106 OSLO

Besøksadresse:
Prinsensgate 22, Oslo

Telefon: 22 24 69 70
Faks: 22 24 69 72
Gratisnummer: 22 24 69 87

E-post: smed@smed.no
Internett: www.smed.no

www.smed.no

På våre websider finner du ytterligere informasjon om SMEDs arbeid, og publikasjoner som kan bestilles gratis.

Utgitt av SMED, februar 2004

Design og layout: www.cazawa.no
Trykk: Tøyen Trykk AS

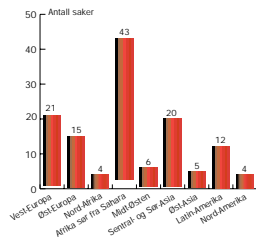
Denne årsrapporten oppsummerer sentrale sider av vårt arbeid i år 2003. Ytterligere informasjon finnes på www.smed.no

Årsrapport 2003

Brukernes geografiske bakgrunn

SMEDs største brukergruppe var personer fra Afrika sør for Sahara (43). Personer fra Vest-Europa og Sentral/Sør-Asia var de to nest-største gruppene.

SMEDs aktiviteter i 2003

Året som gikk var SMEDs femte virkeår. Året bar preg av aktiviteter knyttet til påvirkning og samfunnskontakt på nasjonalt og internasjonalt plan.

I årets første måned tiltrådte Guro Fjellanger som Senterets nye daglig leder. SMED videreførte sin rettshjelp og dokumentasjonsarbeid. Rutiner for å dokumentere rettshjelpen er blitt endret noe, og dette redegjøres for senere i rapporten. I juli la SMED frem sin egen rapport, Underveis mot et bedre vern 2002, som belyste erfaringer fra de siste fire årene. En engelsk utgave av samme rapport ble utgitt i september.

SMED leverte høringsuttalelser om tre saker som har stor betydning for det fremtidige arbeidet med vårt felt. Ved årets start leverte SMED sin høringsuttalelse om ny lov mot etnisk diskriminering (NOU 2002:12). I februar uttalte vi oss om et forslag om å revidere og foreslå en ny arbeidslivslø, NOU 2003:2 Skjerper vern mot diskriminering i arbeidslivet.

I juni la regjeringen frem en rapport fra en arbeidsgruppe som foreslår at likestillingsapparatet skulle slås sammen med et fremtidig håndhevingsapparat til ny lov mot etnisk diskriminering.

SMEDs medarbeidere deltok på arbeidsgrupper, referansegrupper eller møter som gjaldt:

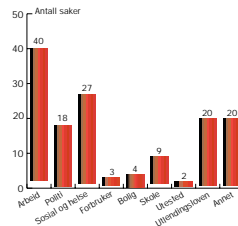
- Handlingsplan mot rasisme og diskriminering (2002–2006).
- Politi: Sentralt dialogforum i Politidirektoratet, Oslo politidistrikt.
- Arbeid: Forum for etnisk mangfold i arbeidslivet, Aetat brukerforum, Oslo kommunes arbeidsgiverforum.
- Erstatning for tvangsterilisering.
- Den tverrkulturelle skolen.
- Forum for barnekonvensjonen.

I 2003 ble læringsverktøyet Mixcity lansert. Dette er et elektronisk læringsverktøy mot rasisme og diskriminering for elever i ungdomsskolen og den videregående skole. SMED var med på å lage manus og bidra med sakskunnskap i dette prosjektet. SMED skal i tilknytning til Mixcity svare på spørsmål fra skoleelever knyttet til temaområdet rasisme/diskriminering også i tiden fremover.

I mai fikk SMED og en rekke andre minoritetsaktører rapportere til Europarådets kommisjonen mot rasisme og intoleranse, ECRI. I midten av august var SMED tilstedeværende ved eksaminasjon av Norge ved FNs rasediskrimineringskomite, og SMED presenterte sin skyggerapport «Sunshine and shadow» for komiteen.

Rettsjelpsarbeid

SMED har hatt 143 saker som er vurdert å falle innenfor vårt mandat. Senteret mottar langt flere henvendelser. Tidligere var alle henvendelser omfattet av vår statistikk. Arbeidslivssaker var fortsatt det største saksområdet (40 saker). Det nest-største området var helse- og sosialområdet, der det var 27 saker, et antall som overstiger antall henvendelser (17) i 2002.

Resultater av rettsjelpsarbeidet

Skjemaet viser en grov inndeling av de resultatene som er oppnådd for våre brukere i saker åpnet i 2003. Totalt ble det oppnådd 27 positive resultater (mot 20 positive resultater i 2002). I enkelte saker har man fått til flere resultater. F.eks. kan en konflikt løses med både et forlik og en beklagelse.

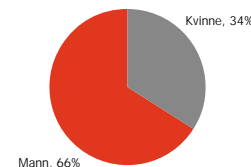
Hva er oppnådd i saken?	Antall
Informert klient	68
Forlik	2
Beklagelse	6
Omgjøring av vedtak	2
Representert klient uten dir. resultat	17
Endret praksis hos motpart	8
Vunnet sak i retten	2
Tapt i retten	1
Positivt vedtak	6
Billighetserstatning	1
Annet	19
Totalt	132

Resultater av saker påbegynt i tidligere år som kom i 2003 var som følger:

- Forlik i tre saker fra 2002.
- Beklagelse fra motpart i tre saker fra 2002.
- Omgjøring av vedtak i fire saker fra 2002.
- Positivt vedtak i to saker fra 2002 og to saker fra 2001.
- En sak fra 2002 som førte til endret praksis hos motparten.
- Seks saker fra 2002 og en fra 2001 som endte med annet positivt resultat.

Brukernes kjønn

Menn var fortsatt den største brukergruppen, mens kvinneandelen var på 34%, dvs ca en tredjedel av alle våre rettshjelpssaker. Det er fortsatt ingen grunn til å tro at kvinner opplever mindre diskriminering enn menn, og SMED satser på å nå kvinner i større omfang i 2004.

SMED mener at...

- Det bør være et grunnlovsværn mot diskriminering. FNs rasediskrimineringskonvensjon bør innarbeides i norsk rett ved inkorporering og gis forrang framfor annen lovgivning. Dette må skje samtidig som vi får en ny lov om vern mot etnisk diskriminering.
- En ny lov mot etnisk diskriminering bør inkludere religion og livssyn som diskrimineringsgrunnlag. Staten har en konvensjonsbestemt plikt til å sikre både retten til religionsfrihet og vern mot diskriminering.
- Det bør iverksettes en undersøkelse om opplevd diskriminering slik at det er mulig å si mer om omfang av etnisk diskriminering i Norge. Vi ønsker at en slik undersøkelse skal ses i sammenheng med den planlagte levekårsundersøkelsen som skal gjennomføres av Statistisk sentralbyrå i 2005–2006.
- Situasjonen til de ureturnerbare asylsøkere er uverdigg og regjeringen bør avklare deres rettigheter i henhold til internasjonale menneskerettigheter.
- I mars vil FNs rasediskrimineringskomité (CERD) ta stilling til om norsk rett har tilstrekkelig vern mot rasistiske ytringer. Dette bør få betydning for den viktige diskusjonen om balansen mellom ytringsfrihet og vern mot rasistiske ytringer.
- Et forbud mot bruk av hodeplagg på offentlige arenaer vil i praksis bidra til å ekskludere minoritetskvinner heller enn å bidra til å bekjempe kvinneundertrykking.